

Lesbrief educatieprogramma

Voor leerlingen van de onder- en middenbouw van het Voortgezet Onderwijs

Een spectaculaire musical

De Tweede Wereldoorlog is een zwarte bladzijde in de geschiedenis van Nederland en heeft op een ingrijpende manier zijn stempel gedrukt op onze samenleving. Het is een tragedie die nooit vergeten mag worden. Vanaf september 2024 brengt Studio 100 hierover een spectaculaire en intense voorstelling in Nederland.

Wat zou jij doen?

Voor veel leerlingen is de Tweede Wereldoorlog een ver van hun bed show. Deze musical brengt de geschiedenis dichtbij en laat ze ervaren voor welke dilemma's mensen kwamen te staan. Ook de broers Dirk en Louis, twee gewone Nederlandse jongens, komen lijnrecht tegenover elkaar te staan.

Door het bezoeken van de musical ervaren de leerlingen dat zwart en wit niet bestaat, zeker niet in oorlogstijd. Ook vandaag de dag zijn er veel plekken op de wereld met conflicten waar groepen de strijd aangaan. De musical maakt tastbaar dat oorlogen gepaard gaan met dilemma's. Dat in dit soort situaties menselijke keuzes, liefde en moed de hoofdrol spelen.

Dit lesmateriaal bereidt de leerlingen voor op het bezoek aan de musical. Het gaat over wat ze kunnen verwachten, hoe het verhaal in elkaar zit en welke karakters er in de musical voorkomen. De les gaat dieper in op de thema's van de musical: broeder- en zusterliefde, angst en hoop. Daarnaast kunt u met dit materiaal het gesprek aan met de klas over de vraag: Wat zou jij doen?

Uitgangspunten en randvoorwaarden

Doelstellingen: leerlingen van de onder- en middenbouw van het Voortgezet Onderwijs krijgen een unieke theaterervaring. Tegelijkertijd denken ze na over broeder- en zusterliefde en kruipen ze in de huid van een ander. Deze invalshoek past bij de leeftijd van de leerlingen én binnen het thema burgerschapsvorming in het onderwijs.

Het materiaal bestaat uit een voorbereidende les van 60 minuten door de eigen docent (Maatschappijleer, geschiedenis, CKV, kunst, muziek of anders).

De les

- vergt weinig voorbereiding;
- bestaat uit verschillende werkvormen;
- biedt handvatten om het gesprek met de leerlingen aan te gaan;
- sluit aan op de belevingswereld van de leerlingen.

Opbouw van de les

De les bestaat uit een PowerPoint presentatie voor op het digibord. U kunt in het opmerkingenveld lezen waar de slide over gaat en welke vragen u aan de klas kunt stellen. Ook vindt u hier achtergrondinformatie en mogelijke antwoorden.

Tip: u kunt de presentatie met de opmerkingen ook uitprinten voor uzelf. Klik op Bestand > Afdrukken. Klik onder Instellingen op het tweede vak (standaard is dit Dia's op een volledige pagina) en klik onder Afdrukweergave op Notitiepagina's. Met Notitiepagina's wordt één dia per pagina afgedrukt, met de sprekernotities eronder.

De les bestaat uit een introductie, kern en verwerking – en een leuke afsluiting.

Lesonderdeel	Wat	Middel	Duur
Introductie	Kennismaking en activeren van de voorkennis	Groepsgesprek	5 min
	Voorproefje van de musical	Trailer musical	5 min
Kern	Het verhaal van 40-45, de Musical	Groepsgesprek	10 min
	Stellingen - Wat zou jij doen?	Interactieve werkvorm	10 min
Verwerking	Werken in de musical: welke beroepen zijn er nodig in dit vak? Optioneel: zelf een egodocument aanmaken	Arbeidsmarkt oriëntatie / creatieve opdracht	10 min
Afsluiting		Quiz	10 min

40-45, de Musical quiz

Sluit de les af met een leuke eindquiz gedurende 10 minuten met leuke feiten en weetjes over de musical. Door logisch na te denken, kunnen de leerlingen de antwoorden misschien raden. De quiz bestaat uit acht waar / niet waar-vragen en een bonusvraag. De leerlingen kunnen individueel of in teams spelen. Leerlingen/teams met een fout antwoord spelen niet meer mee.

Spelregels quiz

- Spreek af hoe de leerlingen hun keuze kenbaar maken. Bijvoorbeeld staan = Waar, zitten = Niet waar.
- Lees steeds een quizvraag voor.
- Geef de leerlingen/teams na het voorlezen even tijd om na te denken / te overleggen.
- Houd de stand bij. Elk goed antwoord levert een punt op.
- Het groepje dat aan het einde de meeste punten heeft, wint.

Gelijke stand? Stel de bonusvraag (hoe lang duurt de voorstelling?).

De leerling/het groepje dat het dichtst bij het goede antwoord zit, wint. De antwoorden staan in het toelichtingenveld.

Vragen na het bezoek aan de musical

Na het bezoek aan 40-45, de Musical kunt u met de leerlingen napraten over wat ze allemaal hebben gezien en meegemaakt.

Mogelijke vragen

- Wat vond je van de musical?
- Wat heb je ervaren? Wat zal je onthouden?
- Wie is volgens jou de held van het verhaal?
- Welk personage zou je zelf willen spelen?
- Wat raakte je het meest?
- Wat zou je willen veranderen?
- Zou je zelf in een musical willen spelen of in het theater willen werken?

Gedragsregels voor tijdens het theaterbezoek

- Mobiele telefoons: Zet je mobiele telefoon uit of op stil om verstoringen tijdens de voorstelling te voorkomen.
- Fotografie en video-opnames: Het maken van foto's, video-opnames of geluidsopnames tijdens de voorstelling is niet toegestaan.
- Eten en drinken: Consumptie van eten en drinken is niet toegestaan in de zaal zelf, maar voor en na de voorstelling kun je zeker iets nuttigen in de foyer.
- Veiligheid op de Tribunes: De musical maakt gebruik van bewegende tribunes.
- Blijf tijdens de voorstelling altijd op je toegewezen zitplaats en volg indien nodig de instructies van het zaalpersoneel op.
- Provocerend of vervelend gedrag tijdens de voorstelling is niet toegestaan.

Kijk ook eens op onze website voor de meest actuele informatie: <http://www.40-45.nl>

Aanvullende info voor docent

Veilige setting

U kunt ervoor kiezen om de klas op te delen in kleinere groepjes, zodat het veiliger voelt om te praten over de stellingen. Het creëren van een kleine en veilige setting is belangrijk.

Een gevoelig onderwerp

Hoe breng je gevoelige onderwerpen zoals oorlog en het maken van moeilijke keuzes ter sprake zonder leerlingen in verlegenheid te brengen? Hier ligt ook de uitdaging voor u als docent. Tegelijkertijd is het een kans om leerlingen te laten inzien dat ze niet alleen staan en kunnen ze zich herkennen in het verhaal van anderen.

- De musical geeft de mogelijkheid om lastiger thema's via een omweg te introduceren bij de leerlingen. Ze praten over iemand anders. Ze krijgen hierdoor minder het gevoel dat ze rechtstreeks worden aangesproken over gevoelige thema's.
- Praten over een fictief persoon of een leeftijdsgenoot helpt om gevoelens te verwoorden. De situaties in de musical zijn neutrale voorbeelden waar de leerlingen op kunnen reageren.
- Zorg voor een kleine en veilige setting. Zo kun je bijvoorbeeld tafelgroepjes maken met een mentor of docent. In kleine groepjes voelen mensen zich vaak veiliger om te vertellen of dingen te vragen.
- Het is belangrijk dat de leerlingen zich veilig voelen en dat ze niet tegen hun zin praten over eigen ervaringen. Maar als ze dat juist willen, kan het natuurlijk wel. U kunt hierbij sturen en begeleiden. De voorbeelden in de presentatie dienen als opmaat voor een gesprek in de klas. Allereerst over de musical en de ervaringen van Dirk en Louis, maar ook in bredere zin over jongeren in een oorlogssituatie – zoals bijvoorbeeld in Gaza of Oekraïne. Veel jongeren denken dat de Tweede Wereldoorlog 'ver van hun bed' is, maar er zijn meer parallellen tussen de wereld van X en Y en die van jongeren nu dan ze denken. Hoe ga je om met verschillende standpunten?

Creatieve opdracht

U kunt in aanvulling op de presentatie en de gesprekken in de les, een creatieve vervolgoopdracht geven. Bijvoorbeeld door een brief te schrijven, een vlog te maken of een script voor een kort filmpje. Hierin kunnen ze dezelfde thema's (broeder- en zusterliefde, angst, hoop of dilemma's) gebruiken als in 40-45, de Musical, maar dan vertaald naar een situatie in hun eigen leven.

Leg aan de leerlingen uit dat er verschillende soorten egodocumenten zijn; een dagboek, een lied, een gedicht, een blog of een video op TikTok of Instagram. Maar een reisverslag of een brief kan ook een egodocument zijn. In alle gevallen vertel je iets over jezelf, over wat je voelt of wat voor jou belangrijk is.

Vraag de leerlingen waar zo'n egodocument voor dient. En wat voor egodocumenten kennen de leerlingen nog meer? Het dagboek van Anne Frank is natuurlijk een heel bekende, maar er zijn ook recente vlogs, filmpjes en andere verhalen van jonge mensen die iets persoonlijks of bijzonders delen.

Er zijn ook veel actuele video's of berichten van jonge mensen in een oorlog of andere crisis. Opvallend is dat die vaak over heel alledaagse, herkenbare dingen gaan. Soms zijn ze ronduit grappig. Grappen in oorlogstijd: dat zie je in alle tijden terug. Dat contrast is er niet zomaar; het helpt je door een moeilijke tijd heen.